

Protocol

Acute rhinosinusitis

Anamnese (subjectief)

Algemene vragen

Wat, waar, hoe, wanneer en waarom?

- Hoe zijn de klachten begonnen?
- Hoe lang bestaan de klachten?
- Welke klachten heeft u?
- Wat heeft u zelf al aan de klachten gedaan?

Specifieke vragen

- Heeft u afwijkingen van de keel of neus?
- Heeft u een allergie of rookt u?
- Heeft u eerder een acute rhinosinusitis of een bijholteprobleem gehad?
- Is er recent een ingreep geweest aan uw gebit?
- Heeft u koorts? Hoeveel dagen?
- Hoe ziek voelt u zich?
- Heeft u oogklachten?
- Heeft u ernstige bijkomende klachten zoals ernstige hoofdpijn, sufheid, misselijkheid en braken?
- Heeft u nog andere klachten zoals van het oor of de keel?

Hulpvraag patiënt

- Wat is voor u de reden van het contact?

Voorgeschiedenis

- Heeft u diabetes en hoe is deze ingesteld?
- Heeft u een verminderde afweer?

Medicatie

- Gebruikt u medicatie die een verminderde afweer geeft?

Allergieën

- Bent u allergisch voor pijnmedicatie?
- Bent u allergisch voor antibiotica?

Onderzoek (objectief)

Inspectie patiënt

ABCDE-check

- Geen ABCDE-problemen te verwachten.

Controles

- Beoordeel de algehele indruk van de patiënt. Controles op indicatie.

Lichamelijk onderzoek

- Anterieure rhinoscopie met het neusspeculum.
- Otoscopie
- Keelonderzoek
- Beoordeel of er oedeem of roodheid is van de oogleden of het gelaat.

Evaluatie

Werkdiagnose

- Acute rhinosinusitis: op basis van de klachten van de patiënt. Een loopneus of een verstopte neus in combinatie met pijn of druk in het aangezicht óf verminderde reuk, welke maximaal 12 weken duren.

Differentiaaldiagnose

- Gewone verkoudheid
- Allergische rhinitis (hooikoorts)
- Keelontsteking
- Neuspoliepen
- Otitis media acuta
- Spanningshoofdpijn
- Corpus alienum
- Sinusitis veroorzaakt door een tandheelkundig probleem

ICPC-code

- R75.01 - Acute rhinosinusitis

Plan

Overleg met de huisarts

- ABCDE-problemen
- Langer dan vijf dagen koorts
- Opnieuw koorts na een aantal koortsvrije dagen binnen één klachtenepisode
- Verminderde afweer en hierbij een verhoogd risico op een afwijkend beloop
- Alarmsymptomen
- Ernstig ziek zijn
- Afwijkend beloop of klachten van kaak of hoofd zonder klachten van de neus- en bijholten
- Langer dan veertien dagen klachten van een acute rhinosinusitis
- Klachten komen meer dan drie tot vier keer per jaar terug

Behandeling

Niet-medicamenteus (gericht op symptoomverlichting)

- Stomen (water 60°C, voorkom brandwonden).
- Het druppelen of sprayen van zout water in de neus

Medicamenteus

- Pijnmedicatie
- Lokale decongestiva
- Intranasale corticosteroiden
- Antibiotica

Overig

- Handel bij gevonden afwijkingen tijdens otoscopie of keelonderzoek volgens dat betreffende protocol.

Informatie voor de patiënt

- Beantwoord de hulpvraag van de patiënt.
- Leg uit dat er sprake is van een bijholteontsteking wanneer bij een verkoudheid ook extra klachten zijn, zoals pijn of druk in het aangezicht of minder ruiken. Kauwen of bukken kan de pijn opwekken of verergeren.
- Een bijholteontsteking gaat meestal binnen één tot drie weken vanzelf over.
- Wijs patiënten met astma erop dat astmaklachten kunnen verergeren tijdens de bijholteontsteking.
- Antibiotica hebben geen meerwaarde om de volgende redenen: meestal is een virus de oorzaak, ook een bacteriële rhinosinusitis geneest vrijwel altijd spontaan, het voorkomt geen recidief, het versnelt de genezing niet en helpt niet om complicaties te voorkomen. Wel kan antibiotica bijwerkingen, allergie of resistentieontwikkeling geven en belast het milieu.
- Verwijs de patiënt voor meer informatie over bijholteontsteking naar thuisarts.nl.

Controle/vervolg

- Niet van toepassing.

Vangnetadviezen

Laat de patiënt contact opnemen bij:

- Verergering van de klachten of nieuwe bijkomende klachten.
- Koorts langer dan vijf dagen
- Opnieuw koorts na koortsvrije periode in dezelfde klachtenepisode.
- Alarmsymptomen
- Als 48 uur na het starten van antibiotica de koorts niet zakt of de klachten niet verbeteren.

Dit protocol is gebaseerd op NHG-Standaard Acute rhinosinusitis, mei 2024.